

УДК 78(477.85)»19/20»: [930.253:378.4

Олег Шилюк,

*кандидат історичних наук, асистент кафедри історії України,
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича
(Чернівці, Україна)*

МУЗИКА БУКОВИНИ: ДОКУМЕНТИ ХІХ – ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТ. З ФОНДІВ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ КНИГОЗБІРНІ

Історія музичної культури Буковини, є предметом численних наукових досліджень. Це монографії, підручники, статті, хрестоматії або факсимільні видання музичних творів. Зокрема, потрібно вказати на праці А. Кушніренка, К. Демочко, О. Залуцького, Ю. Каплієнко-Ілюк, Я. Вишпінської та багатьох інших.

Наукова бібліотека Чернівецького національного університету (далі НБ ЧНУ) – одна з найстаріших бібліотек України. Ця книгозбірня пройшла від Крайової бібліотеки Буковини до наукової університетської бібліотеки особливий історичний шлях, який наклав свій відбиток на специфіку та оригінальність її фондів. У 1986 р. в бібліотеці створено відділ рідкісних книг та рукописів. Фонд відділу нараховує понад 70 тис. документів, більш ніж на 15 мовах світу. У 2002 р. фонд рукописів, стародруків, рідкісних видань та фонд Буковінензія» Наукової бібліотеки Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича визнано науковим об'єктом, що становить національне надбання. У розділах 80 (Мистецтво) та 90 (Буковінензія) міститься значний масив документів опублікованих у ХІХ – першій половині ХХ століття, у яких досліджується музична культура Буковини або стосуються музики і видані в Чернівцях. Саме цей масив, певним чином, був основою вищезгаданих досліджень і ми сподіваємось у перспективі слугуватиме подальшим новим науковим публікаціям. Серед авторів потрібно відмітити першого професійного композитора краю Кароля Мікулі; композитора, педагога, музичного критика

і громадського діяча Адальберта Гржималі і його сина Отакара Гржималі; першого українського композитора Сидора Воробкевича; Євсевія Мандичевського та молодшого брата Георгія Мандичевського; одного з основоположників румунської класичної музики Чіпріяна Порумбеску та багатьох інших.

Найбільшу групу документів складають ноти й тексти музичних творів, зокрема: Тудора Флондора (*Florile Bucovinei*), Емілії та Кароліни Мікуліч (*Tanz-Album für Pianoforte*), Сидора Воробкевича (*Хорное пѣніе божественной лютургіи Св. Іоанна Златоустаго*), Адальберта Гржималі (*Hymne zur Feier der Ankunft Seiner Majestät der Kaiser Franz Joseph I. in Czernowitz am 15. September 1880*), Ернста-Рудольфа Нойбауера (*Prolog, vorgetragen im ersten Concerte des Vereins zur Förderung der Tonkunst in der Bukowina*), Йоганна Георга Обріста (*Weihelied zum Austria-Feste*), Йозефа Хура (*Melodien aus dem Buchenlande*), Євсебія та Георгія Мандичевських (*Im Buchenland; Vollständiger Lehrgang des Contrapunkts und der Vokalkomposition*).

Іншу значну групу матеріалів складають статuti, звіти про роботу, матеріали, концертні програми та видання музичних товариств, колективів, зокрема: «*Der Verein zur Förderung der Tonkunst in der Bukowina = Товариство сприяння музичному мистецтву на Буковині*», «*Буковинський Кобзар*» (Буковинський Боян), «*Armonia = Гармонія*», чоловіча співоча група «*Harmonia = Гармонія*» (Серет), «*Czernowitzer Männer-Gesangvereines = Чернівецьке чоловіче співоче товариство*», «*Societatea Filarmonică din Bucovina = Товариство Філармонії з Буковини*».

Також у фонді наявні документи, які стосуються досліджень музичного життя в краї, зокрема це праці Адальберта Гржималі «*Dreissig Jahre Musik in der Bukowina : Erinnerungen vom Jahre 1874 bis 1904 = Тридцять років музики на Буковині : Спогади років 1874 по 1904*»; Георга Ончула (*Din trecutul muzical al Bucovinei = З музичного минулого Буковини*); Міхая Послушніку «*Ciprian Porumbescu : Vieața și opera sa musicală = Чіпріан Порумбеску: Його життя та музична творчість*».

Присутні також навчальні матеріали з музики, зокрема підручник Сидора Воробкевича «*Manual de Armonia musicale = Музична гармонія*».

Згадано лише незначну кількість видань із того значного масиву матеріалів, який потребує подальшого наукового опрацювання. Одночасно досліджуються і провенієнції – особистих поміток, печаток, штампів тощо – що дозволяє відслідкувати звідки надійшли ці документи до бібліотеки університету, хто був їхнім попереднім власником.

З метою збереження та популяризації культурної спадщини, забезпечення освітніх, науково-дослідних, культурних та інших потреб користувачів бібліотеки, інтеграції надбань українського народу у світовий культурний простір, бібліотека Чернівецького університету реалізує проєкт створення цифрової колекції «Буковинензія=Bucovinensia». Це ідея презентувати те, що не видається читачам з огляду на різні причини. Тобто, візуалізація широкого доступу через цифрові копії і водночас забезпечення збереження оригіналів документів через зменшення фізичного доступу до них. Зокрема, для вільного доступу, розміщені цифрові копії матеріалів щодо музики Буковини з фондів книгозбірні Чернівецького університету.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вишпінська, Я. (2011). *Музична освіта Буковини: досвід, тенденції, перспективи*. Чернівці : ЧНУ.
2. Демочко, К.(2008). *Мистецька Буковина*. Чернівці : Книги-XXI.
3. Залуцький, О. (2016). *Музичні товариства Буковини*. Чернівці : Друк Арт.
4. Каплієнко-Ілюк, Ю. (2020). *Музичне мистецтво Буковини. Стильові парадигми композиторської творчості XIX – XXI ст.* Чернівці : Букрек.
5. Кушніренко, А., Залуцький, О., & Вишпінська, Я. (2011). *Історія музичної культури й освіти Буковини*. Чернівці : ЧНУ.
6. Цифрова бібліотека «Буковинензія=Bucovinensia» (2024, Березень 20). Взято з <http://bucovinensia.chnu.edu.ua>